

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΑΣΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ & ΔΑΣΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΑΣΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ
ΘΗΡΑΣ

ΠΡΟΣ: ΥΠΕΝ
Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου

Ταχ. Δ/ση : Τέρμα Αλκμάνος -Ιλίσια
Ταχ. Κωδ. : 11528- ΑΘΗΝΑ
Πληροφο. : Νικ.Μπόκαρης
Τηλέφωνο : 2131512281,
Email : n.bokaris@prv.ypeka.gr

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθμ1619/1-12-2021 Ερώτηση Βουλής με θέμα «Ζημιές που προκαλούν τα ελάφια στις αγροτικές καλλιέργειες στο νησί της Ρόδου και την επικινδυνότητα της οδήγησης στο οδικό δίκτυο του νησιού»

ΣΧΕΤ.: α. Η υπ. αριθμ 1619/1-12-2021 ερώτηση στη Βουλή των Βουλευτών του ΚΚΕ κ.κ Διάμαντω Μανωλάκου και Συντυχάκη Μανώλη.
β. Το αριθ. 16771/ 14 - 04 -2022 έγγραφο της Δ/σης Δασών Δωδεκανήσου.

Σε απάντηση της ανωτέρω Ερώτησης Βουλής σχετικά με τις προκαλούμενες ζημιές από πλατόνι (*Dama dama*), καθώς και την επικινδυνότητα για όσους χρησιμοποιούν το ιδιόκτο δίκτυο της Νήσου , θέτουμε υπόψη σας τα εξής ::

A. Αναφορικά με τις αποζημιώσεις :

Για το θέμα των αποζημιώσεων, προβλέπεται η χορήγηση αποζημιώσεων σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3877 (ΦΕΚ Α'160/20.9.2010) «*Σύστημα προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας*», όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4424/2016 και ισχύει από 27/9/2016. Την ευθύνη εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων έχει ο ΕΛΓΑ. Ειδικότερα, από το έτος 2016 αποζημιώνονται ζημιές που προκαλούνται από άγρια ελάφια (*Dama dama*) στη φυτική παραγωγή της νήσου Ρόδου.

B. Αναφορικά με τον υπερπληθυσμό του είδους στη Ρόδο.

Η αύξηση του πληθυσμού των άγριων ελαφιών - πλατόνι (*Dama dama*) και οι αλληλεπιδράσεις με τις ανθρώπινες δραστηριότητες (αγροτικές και τουριστικές) έχει απασχολήσει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τις αρμόδιες υπηρεσίες αυτού ιδίως αναφορικά με τον προσδιορισμό του μεγέθους του φυσικού πληθυσμού των ελαφιών στο νησί και των ζημιών που προκαλούνται αποδεδειγμένα από αυτά στην αγροτική παραγωγή. Στο πλαίσιο αυτό έχουν προηγηθεί συναντήσεις εργασίας με ειδικούς επιστήμονες και παράγοντες της τοπικής αυτοδιοίκησης προκειμένου να κατατεθούν προτάσεις που θα αντιμετωπίσουν με πρακτικό και αποτελεσματικό τρόπο τα προβλήματα από αυτή τη συνύπαρξη και κυρίως να περιοριστούν τα προβλήματα αλληλεπίδρασης με τις ανθρώπινες δραστηριότητες (αγροζημιές) και κυρίως να αποφευχθούν ατυχήματα στο οδικό δίκτυο .

Σημειώνεται ότι η ζημιές από ελάφια καταγράφονται σε πολλές χώρες (και δεν αφορούν μόνο τη Χώρα μας) και είναι ένα ζήτημα σύγκρουσης ανθρώπου-άγριας πανίδας που περιορίζεται με κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα τα οποία είναι ευρέως γνωστά στη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία και στην πράξη.

Η Διεύθυνσή μας με σχετική εγκύκλιο (168584/1363/3-8-2018 Δ/νση Διαχείρισης Δασών ΥΠΕΝ) και κατόπιν ειδικής συσκέψεως για το ζήτημα, πρότεινε στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου και στις τοπικές δασικές υπηρεσίες συγκεκριμένα διαχειριστικά μέτρα τα οποία μπορούν να δοκιμαστούν στην πράξη σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες και αγρότες. Αυτά αφορούσαν κυρίως :

- 1) Την εγκατάσταση ειδικών περιφράξεων για οπληφόρα σε ευαίσθητες καλλιέργειες μεγάλης αξίας και σε θέσεις διάβασης από δρόμους ή σε επίοδο γεωγραφικής ενότητας σε συνεργασία με την τοπική Αυτοδιοίκηση.
- 2) Τη χρήση απωθητικών ουσιών από αγρότες για την προστασία των καλλιεργειών τους.
- 3) Τη χρήση αποτρεπτικών μέσων και τεχνικών.
- 4) Τη λήψη μέτρων σήμανσης των δρόμων για τον περιορισμό της ταχύτητας και την αποφυγή ατυχημάτων.
- 5) Την ανάληψη από την Περιφέρεια του κόστους της έρευνας του πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης που θα αφορά στα πληθυσμιακά δεδομένα του είδους και την παρακολούθησή του.
- 6) Και τέλος στην περίπτωση που τα μέτρα αυτά δεν ευδοκιμήσουν την εξέταση (νομικά και κοινωνικά) της δυνατότητας ελεγχόμενης θήρας στο πλαίσιο της αειφορίας και με την παράλληλη ανάπτυξη της θηραματικής οικονομίας και του κυνηγετικού τουρισμού στο νησί.

Για την μελέτη σε βάθος του προβλήματος και την απαιτούμενη ιεράρχηση των παραπάνω προτεραιοτήτων που αφορούν στο φυσικό άγριο πληθυσμό των πλατωνίων στη νήσο Ρόδο και την αντιμετώπιση των προβλημάτων με βάση τα ισχύοντα διεθνώς επιστημονικά δεδομένα και κριτήρια , **εξασφαλίστηκε η χρηματοδότηση της Δ/νσης Δασών Δωδεκανήσου από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας** προκειμένου να ανατεθεί μελέτη που θα εξετάσει και θα αξιολογήσει τα δεδομένα του προβλήματος της ορθολογικής και βιώσιμης διαχείρισης του φυσικού άγριου πληθυσμού του είδους *Dama dama* – ελάφι της Ρόδου

Το Υπουργείο διέθεσε το ποσό των 24.840 ευρώ στην Δ/νση Δασών Δωδεκανήσου με την υπ.αριθ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΠΑ/112079/3415/25-11-2020 Απόφαση του.

Η διεύθυνση Δασών Δωδεκανήσου με βάση την πίστωση που διατέθηκε από το ΥΠΕΝ προκήρυξε διαγωνισμό και ανέθεσε σε δασολόγο μελετητή τη μελέτη «**ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΙΔΟΥΣ *Dama dama* -ΠΛΑΤΩΝΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΡΟΔΟΥ** η οποία ολοκληρώθηκε στον προβλεπόμενο χρόνο και εγκρίθηκε από τη Δ/νση Συντονισμού και Επιθεώρησης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης το πρόβλημα της διαχείρισης του πληθυσμού των ελαφιών στη Ρόδο έχει δύο διαστάσεις, εξίσου σημαντικές για το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που πρέπει να ληφθούν υπόψη:

α) την διάσταση της προστασίας και ορθής διαχείρισης του είδους που είναι αρμοδιότητα της τοπικής Δασικής Υπηρεσίας και

β) το θέμα της προστασίας των καλλιεργειών και αντιστοίχως της σχετικής αποζημίωσης ζημιών που προκαλούνται αποδεδειγμένα από τα ελάφια, μέσω του κανονισμού αποζημιώσεων φυτικού κεφαλαίου του ΕΛΓΑ.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει να σταθεροποιηθεί ο πληθυσμός του είδους και να μειωθεί ο κίνδυνος απώλειας ατόμων αλλά και παράλληλα να προστατευθούν οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις της περιοχής λαμβάνοντας μέτρα διαχείρισης στους φυσικούς βιοτόπους του ελαφιού που θα εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα και το ζωτικό χώρο των ελαφιών και με τον τρόπο αυτό θα εκλείψουν σταδιακά οι λόγοι για τους οποίους τα ελάφια καταφεύγουν στις αγροτικές καλλιέργειες για αναζήτηση τροφής.

Σημειώνεται ότι οι κυριότερες αιτίες θανάτωσης ή τραυματισμού ελαφιών (όπως ανέδειξε και η σχετική μελέτη) είναι:

- Τροχαία ατυχήματα
- Παγιδεύσεις σε πλαστικά δίχτυα περίφραξης αγρών
- Έλλειψη τροφής
- Έλλειψη νερού (λόγος για τον οποίο διατρέχουν τον δρόμο για να πιούν νερό από την θάλασσα).

Για τη μείωση των προαναφερόμενων κινδύνων προτείνεται :

- Η παροχή τροφής σε ορισμένα σημεία του ενδιαιτήματος του είδους
- Η λήψη μέτρων προσέλκυσης του είδους σε συγκεκριμένες περιοχές ευνοϊκές για την διαβίωσή του
- Η παροχή νερού και τροφής σε καθορισμένα σημεία
- Η παροχή τροφής μέσω γενικότερων έργων βελτίωσης βοσκοτόπων
- Ο καθορισμός των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών, για την υλοποίηση των προτεινόμενων ειδικών μέτρων, με βάση τις αρμοδιότητες της κάθε Υπηρεσίας.

Σημειώνεται επίσης ότι αναφορικά με τη λήψη μέτρων για τον περιορισμό των αλληλεπιδράσεων των ελαφιών με πολίτες-επισκέπτες που χρησιμοποιούν το οδικό δίκτυο της Ρόδου , ιδίως την τουριστική περίοδο, προτάθηκε η λήψη μέτρων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τη Δ/ση Δασών, ως ακολούθως:

Α. Άμεσα Μέτρα (με συνεργασία των αρμοδίων αρχών)

- **Τοποθέτηση πινακίδων ένδειξης διέλευσης Πλατονιών.**
(Προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες σε όλες τις θέσεις που συνέβησαν τουλάχιστον 2 ατυχήματα).
- **Τοποθέτηση πινακίδων ορίου ταχύτητας.**
(Προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες με όριο ταχύτητας και από τις δύο πλευρές του τμήματος του δρόμου που έγιναν ατυχήματα).
- **Πρόβλεψη για τη λειτουργία συστήματος ηχητικών σημάτων προς τους οδηγούς οχημάτων, εφόσον η ταχύτητα είναι μεγαλύτερη της επιτρεπόμενης.**
- **Η τοποθέτηση εμποδίων (περιφράξεων βαρέως τύπου) από την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, που θα εμποδίζουν την κάθετη διέλευση των Πλατονιών σε επικίνδυνες στροφές του οδικού δικτύου.**
- **Κατασκευή διαβάσεων σε δρόμους μέσω Τεχνικών Έργων.**
- Ελέγχους για απώλειες από παγιδεύσεις σε πλαστικά δίχτυα περίφραξης αγρών
- Αναζήτηση χρηματοδοτικού εργαλείου, που να επιδοτεί τις περιφράξεις αγρών στις περιοχές με τις μεγαλύτερες ζημιές.
- Την περίφραξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με υλικά που θα αποτρέπουν την είσοδο των ελαφιών αλλά και των μη δεσποζόμενων κατσικιών.

Β. Διαχειριστικά Μέτρα:

Τα διαχειριστικά μέτρα διακρίνονται σε 2 κατηγορίες. Σε αυτά που θεωρούνται **άμεσα** και μπορούν να γίνουν σε μικρό χρονικό διάστημα και σε αυτά που θεωρούνται **μεσοπρόθεσμα** και αφορούν την διαχείριση διαβίωσης του είδους, με μέτρα που θα στοχεύουν στην μείωση των κινδύνων του είδους, αλλά και στην μείωση των ζημιών σε αγροτικές καλλιέργειες.

- **Αύξηση των διαθέσιμων σημείων εύρεσης νερού**
- **Παροχή τροφής σε ορισμένα σημεία διαβίωσης του είδους**
- **Μέτρα συγκέντρωσης του είδους σε καθορισμένες περιοχές διαβίωσής του**

Γ. Μέτρα Βελτίωσης Διαβίωσης του Είδους

Η δημιουργία **Πάρκων ανοιχτής διαβίωσης** σε ορισμένες θέσεις, σε περιοχές που το πλατόνι είχε ιστορικά υψηλές συγκεντρώσεις ατόμων. Στις περιοχές αυτές θα γίνουν έργα που θα περιλαμβάνουν Ομβροδεξαμενές νερού , χώρους παροχής τροφής ,υπόγειες διαβάσεις μέτρα ενημέρωσης επισκεπτών και κατοίκων για την αποφυγή ατυχημάτων, δημιουργία σημείων απόκρυψης και εν γένει παροχής τροφής μέσω έργων βελτίωσης βοσκοτόπων

Δ. Θεσμικά Μέτρα

Εξασφάλιση χρηματοδοτικών εργαλείων από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης για τη χρηματοδότηση δράσεων που θα αφορούν στην αποζημίωση των δικαιούχων αγροτών από τον ΕΛΓΑ, τους εμπλεκόμενους φορείς που στην προκειμένη περίπτωση είναι η Δ/ση Δασών , ο οικείος Δήμος και η Περιφέρεια , η λειτουργία βάσης δεδομένων (παρακολούθηση του είδους) κλπ

Αναλυτικά τα ανωτέρω περιέχονται και στη σχετική απάντηση της Δ/σης Δασών Δωδεκανήσου η οποία έχει αποσταλεί και στο τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ α.α

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εσωτερική Διανομή:

Προϊστάμενο Γενικής Δνσης Δασών και Δ.Π.